

Л.І.ПРОКОПЕНКО,

кандидат культурології, доцент з\nкафедри книгознавства і
бібліотекознавства КНУКіМ,
м. Київ

СУЧАСНІ ЧИТАЦЬКІ ІНТЕРЕСИ СТУДЕНТІВ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ОПИТУВАННЯ СТУДЕНТІВ КНУКІМ)

Потреба в читанні є однією із важливих духовних потреб, яка пов'язана із рівнем інтелектуального, духовного і емоційного розвитку особистості. Адже духовна і культурна функція книги – знайти свого читача.

Книга об'єднує в собі цілу гаму культур: культуру суспільства, технології, дизайну, виробництва, культуру автора, редактора, художника, читача тощо, а головне – культуру слова, завдяки чому книзі забезпечена вічна таємниця, вічне життя і це робить книгу – унікальним предметом матеріальної культури [1, С.3].

Читацький інтерес – це вибірково-позитивне відношення читача до читання книги, витвору друку, яке має особливе значення і емоційну привабливість у міру відповідності його духовним потребам. Як зазначає О. Біліченко: « Культура студентської молоді, і інформаційна зокрема, відображає рівень та характер не лише освіти, а й культури сучасного суспільства. Вища школа формує світогляд та естетичні уподобання, інтерес до читання та збирання книг. Навчання спонукає читати переважну більшість читачів студентів. Цей мотив значно переважає інші. Слід зазначити, що сучасний читацький запит студента – конкретний запит на книгу, рідше – тематичний запит [2, С.135].

Проблема читання і відношення до нього сучасної молоді залишається актуальною. З метою визначення місця читання і особливостей сучасних читацьких уподобань молоді, було проведено анкетування «Вивчення читацьких інтересів студентів КНУКіМ». Опитування проводилось серед студентів 1-3 курсів денної форми навчання.

Було відмічено, що основна мета звертання до бібліотеки – навчання (60 %) та самоосвіта (40 %). Навчання, як основний мотив звернення до бібліотеки, свідчить, що отримання знань з обраної фахової галузі для студентів на даному етапі є найважливішою потребою і культурною цінністю, навіть на перших курсах навчання. Учбовою літературою цікавляться -70%, художньою -30% опитуваних. За типами видань переважають книги (75 %) та журнали (25 %).

Результати аналізу розподілу відповідей свідчать, що всупереч розповсюдженим уявленням про відсутність у сучасної молоді інтересу до опанування літературної спадщини читання є заняттям, яке посідає у їхньому житті вагоме значення. Водночас, наші результати були порівняльними із

результатами дослідження «Читання в структурі дозвілєвої діяльності української молоді», проведеного 1997 року Українським інститутом соціальних досліджень, узагальнені у висновках О.Ганюкова [3].

Серед читацьких уподобань переважає класична література українських і зарубіжних письменників. Більшість респондентів назвали улюбленими українськими письменниками – І.Франка, Т.Шевченка, П.Мирного, В.Стефаника. Дещо більше відмічено у анкетах опитуваних творів російських письменників і поетів: М.Гоголь, М.Булгаков, О.Пушкін, І.Тургенєв, Ф.Тютчев, а також зарубіжних – Л.Зюскінд, А.К-Дойль, Ш.Бронте. Серед сучасних вітчизняних і зарубіжних письменників переважають твори Марії та Сергія Дяченків, М.Матіос («Солодка Даруся»), Л.Костенко, С. Кінга, Дж.Роулінг, Б.Вербера («Імперія ангелів»), Г.Маркеса, П.Коельо, Д.Мартін («Пісня льоду та полум'я»).

Процеси національного відродження, підвищення інтересу до національної культури знайшли своє відображення у читацьких уподобаннях. До української літератури звертаються – 38 %, російської – 36 %, зарубіжної – 35 % респондентів. Водночас, у домашній бібліотеці студентства переважає література російською мовою – 60%, українською – 20%, зарубіжною – 15 %, не мають домашньої бібліотеки – 5 %.

Досліджуючи читацькі інтереси студентів виявлено, що основна мета звертання до бібліотек полягає у навчанні (70%), зокрема написанні курсових робіт – (20%), заради дозвілля та самоосвіти – 4 % і 6%.

Цікавим виявились результати анкетування «Вивчення читацьких інтересів читачів бібліотек», яке проводилось серед студентів заочної форми навчання спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»,. Основними мотивами звертання до бібліотеки було названо самоосвіту 48%, професійну діяльність і навчання по 26 %. На запитання «Література яких галузей Вас найбільше цікавить?» респонденти зазначили наступний відсоток відповідей: культура, освіта, мистецтво – 37%, художня література (українська, російська, зарубіжна) – 35%; історія 23%, суспільні науки, психологія 21%; природничі науки, промисловість, економічна література по 8%; техніка 3%; мови, мовознавство і філософські науки 10%. За видами видань у відповідях переважала: науково-популярна література 26%; учбова 15%; художня 40%; виробнича 16%; довідкова 26%; за типами видань: книги 29%, журнали 23%, газети 13,5%; за мовою видання: українською 24%, російською 26, іноземною – 5%. На запитання «До яких джерел Ви найчастіше звертаєтесь?» 32% анкетованих обирають – друковані, 21% – електронні. Незмінною залишається динаміка читацьких інтересів до літературних жанрів: поезія, класична література. На запитання «Ваш улюблений письменник, улюблена книга?», художня література, зазначена у відповідях респондентів, представлена як класиками, так і сучасними українськими, російськими та зарубіжними письменниками. Серед улюблених письменників, були названі твори: М.Гоголь («Вечори на хуторі поблизу Диканьки», «Тарас бульба»), Л.Костенко («Маруся Чурай»), Ю.Збанацького, М.Старицького, М.Стельмаха, І.Буніна, М.Булгакова («Майстер і Маргарита»), М.Достоевського («Ідіот»), Л.Толстого («Анна Кареніна»), О.Пушкіна, Е.Золя («Жерміналь»), Ш.Бронте («Джейн Ейр»). Отже, спостерігається перевага у зверненні до класичної літератури. Відмічена мода на читання творів українських і зарубіжних письменників: українських М. та

С.Дяченко («Дика енергія. Лама»); колумбійського Г.Маркеса («100 років самотності»), німецьких Е.Ремарк («На західному фронті без змін») та Франца Кафки, бразильського Пауло Коельо («Алхімік», «Заір»), чеського М.Кундери, японського Харуки Муракамі («1q84»), французького Бернара Вербера («Імперія ангелів»), американських Джоді Піколт («Хрупкая душа») та Стівена Кінга («Туман»).

Періодичні видання цікавлять 39% респондентів. Зокрема, серед періодичних видань переважали журнали з питань охорони навколишнього середовища, науково-популярні видання, фахові журнали з бібліотечної справи, газети: «Молодь України», «Сільські вісті», «Сьогодні», «Факты», а також періодичні видання окремих регіонів України («Зборівська дзвіниця», «Вільне життя», «Вінничина»), що пояснюється місцем проживання анкетованих студентів.

Використання мережі Інтернет здійснюється з прагматичними цілями: пошук інформації для освіти, підвищення кваліфікації, професійна діяльність тощо. Водночас, читання залишається поширеною культурною практикою українського населення [скокова 16-17].

Студенти не мають особливо виражених читацьких інтересів, що пояснюється їх формуванням на основі духовних інтересів. Читають, керуючись пізнавальними інтересами, для дозвілля. Читання фахової літератури пояснюється обраною спеціальністю. За підсумками анкетування зроблено ряд висновків, які сприятимуть більш повному та оперативному задоволенню читацьких інтересів, а саме: впроваджувати в практику бібліотек інноваційні змістовні форми і методи роботи; систематично вивчати читацький контингент, його структурні зміни, інформаційні запити для корегування комплектування, поліпшення інформаційного сервісу, оптимізації системи обслуговування в цілому. Отже, на частоту відвідувань бібліотеки значно впливає коло діяльності користувачів, а на їхні читацькі інтереси - вік, освіта, обрана професія. Найчастіше користуються книгозбірнями студенти ВНЗу для підготовки до занять та загальноосвітнього рівня.

Література:

1. Сенченко М. Книжкова справа України: ретроспектива і перспектива // Вісн.кн.палати. – 2006. - № 9. – С.3-12.
2. Біліченко О. Інформаційна культура студентської молоді в контексті сучасної української культури/ Інформаційна та культурологічна освіта на зламі тисячоліть:зб. матеріалів міжн. наук. конф. до 70-річчя ХДАК. - Х.: ХДАК. Ч. II., 1999. – С.134-138.
3. О.Ганюков. Читання в структурі дозвіллевої діяльності української молоді // Бібл.планета. -1997. -№ 1. – С.20-21.
4. Л.Скокова. Читання у структурі культурно-дозвіллевих практик населення // Бібл.планета.-2010.-№1. – С.14-17.